

3. Держава регулює оплату праці на суб'єктах приватного сектору через встановлення рівня мінімальної заробітної плати, її індексацію, надання гарантій збереження робочого місця окремим категоріям працівників.

3. У сучасних умовах заробітна плата виступає інструментом збереження людського капіталу як у межах окремого підприємства, так і на загальнодержавному рівні у воєнній та повоєнній економіці України.

Напрямом подальших досліджень буде облікове забезпечення управлінських рішень щодо оплати праці в умовах реального суб'єкта господарювання в Україні.

Abstract. Salary as a key factor in the success of a business entity plays a decisive role in shaping its competitive position on regional and global markets. The purpose of the article is to highlight the main theoretical aspects of the organization of wages at a domestic enterprise: the concept of wages, its components, regulatory requirements, functions, to optimize the process of managing labor resources. The article analyzes the main definitions that arise in the practice of management, in domestic legislation and scientific debate, the peculiarities of state regulation of wages, including during martial law, and the actual function of wages for the post-war economy of Ukraine is proposed. Based on the results of the study, conclusions were drawn, directions for further research were outlined.

Keywords: remuneration, salary, functions, management.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Машевська А. А. Теоретичне підґрунтя організації оплати праці суб'єктів господарювання. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. 9 с.
2. Мельник Я. Оплата праці: правовий аспект. *Юридичний вісник*. 2020. № 6. С. 303–308.
3. Ткаченко О. С., Величко Р. В. Економічна сутність поняття «оплата праці» та підходи до її визначення. *Наукові та прикладні аспекти удосконалення обліково-фінансового забезпечення підприємств в умовах нестійкої економіки*: колективна монографія. Дніпро: Пороги, 2021. С. 113–122.
4. Машевська А. А. Економічна сутність та підходи до визначення «заробітна плата». *Молодий вчений*. 2021. № 4(92). С. 308–313.
5. Швиданенко Г. О. Економіка підприємства: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: КНЕУ, 2018. 551 с.
6. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 25.09.2023).
7. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 25.09.2023).
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: наказ Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (дата звернення 25.09.2023).

УДК 657.1

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ АУТСОРСИНГ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ У ПОВОЄННИЙ ЧАС

В. М. Білоус, Л. Л. Гевлич

Анотація. Дослідження сучасного стану та перспектив розвитку ринку облікових послуг в Україні, з огляду на його значення для бізнес-середовища, є важливим науковим та практичним завданням. Метою роботи є визначення особливостей бухгалтерського аутсорсингу в Україні та перспектив його розвитку в повоєнний час. У роботі визначені переваги та недоліки використання аутсорсингових послуг різними видами вітчизняних підприємств, ідентифіковані поточні проблеми бухгалтерського аутсорсингу, визначені перспективи його розвитку в повоєнній економіці. За результатами дослідження зроблені висновки, запропоновані напрями подальших досліджень.

Ключові слова: бухгалтерський аутсорсинг, облік, бізнес-середовище, новітні технології.

Постановка проблеми. В умовах динамічного бізнес-середовища стійкий економічний розвиток суб'єктів господарювання, зокрема фінансова стабільність та підвищення конкурентоспроможності, постають основною метою їх діяльності. На тлі економічної кризи, що виникла через пандемію COVID-19 та війну України з росією, актуалізуються питання удосконалення управління бізнес-процесами завдяки аутсорсингу, зокрема бухгалтерському, як одному з дієвих інструментів зниження витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження особливостей, тенденцій та перспектив розвитку бухгалтерського аутсорсингу в Україні розглядалися у роботах [1–3] таких дослідників: Н. Глигало, Ю. Кулик, О. Шинкаренко, Н. Лобода, О. Чабанюк, Б. Сенишин, Д. Кошляк, А. Луценко, О. Коба, але з огляду на важливість цього питання для повоєнної відбудови України виникає потреба в подальшому продовженні роботи за цим напрямом.

Метою дослідження є визначення особливостей бухгалтерського аутсорсингу в Україні та перспектив його розвитку в повоєнний час.

Виклад основного матеріалу. Впродовж останніх років в Україні спостерігається збільшення кількості аутсорсингових компаній, що пов'язано з кризою в економіці внаслідок пандемії й затяжної війни з росією, і пояснюється гострою потребою суб'єктів господарювання у зменшенні витрат. Українське бізнес-середовище шукає способи подолання кризи, тому малі та середні підприємства все частіше звертаються до бухгалтерського аутсорсингу як способу передачі суб'єктом господарювання функцій ведення обліку зовнішній компанії, яка має необхідне технічне оснащення та фахівців з необхідними знаннями і досвідом роботи. Така практика ведення обліку, як показує світовий та вітчизняний досвід, є досить ефективною.

Ця форма організації обліку суб'єктом господарювання відповідає вимогам закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і являє собою «ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності, самозайнятою особою, що провадять діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності» [4]. Наразі бухгалтерський аутсорсинг набуває все більшого розповсюдження та застосування ще й тому, що має низку переваг перед іншими формами організації облікового процесу на підприємстві (див. рис. 1).

Рис. 1. Переваги використання бухгалтерського аутсорсингу підприємством

Завдяки послугам аутсорсингової компанії підприємство значно зменшує свої витрати на організацію бухгалтерського обліку, адже в такому випадку відсутня потреба в утриманні штатної бухгалтерії, а отже, – й у виплаті заробітної плати її працівникам, нарахуванні єдиного соціального внеску, утриманні приміщення та необхідного обладнання, придбанні програмного забезпечення, підвищенні кваліфікації робітників тощо. За таких умов відсутній і людський фактор проблем: ведення обліку відбувається безперервно, не виникає ситуацій, коли бухгалтер відсутній через тимчасову непрацездатність чи відпустку. Суб'єкт господарювання може отримувати якісні послуги з ведення обліку від досвідчених фахівців компанії-аутсорсера, які постійно підвищують кваліфікацію, слідкують за змінами в законодавстві, витрачаючи незначну кількість своїх ресурсів, що є більш раціональним та ефективним. До того ж залучення аутсорсингової компанії до ведення обліку суттєво економить час керівництва та дає змогу більше приділяти уваги вирішенню управлінських питань і прийняттю важливих рішень. З урахуванням вищезазначеного бухгалтерський аутсорсинг є хорошим варіантом ведення обліку для малих та середніх підприємств, а стосовно великих – стають явними недоліки (див. рис. 2).

Рис. 2. Недоліки використання бухгалтерського аутсорсингу підприємством

Основним недоліком використання великим підприємством бухгалтерського аутсорсингу є неоперативність отримання опрацьованої облікової інформації менеджерами підприємства. В умовах війни це є суттєвим, адже керівництво повинно швидко приймати управлінські рішення, що доволі складно з урахуванням відсутності контролю над процесом ведення обліку в реальному часі. Наступним постає питання збереження конфіденційності даних, бо важлива інформація про фінанси підприємства є вразливою в воєнний час, і передача цих даних може створити ризик неправомірного доступу або витоку інформації та подальшого незаконного її використання сторонніми особами. Також не менш важливим недоліком є недостатня мотивація працівників аутсорсингової компанії щодо отримання високих показників діяльності клієнтом та його розвитку, бо рівень плати за послуги з ведення обліку у разі аутсорсингу не пов'язаний зі звичним для бухгалтерів центральної бухгалтерії завданням пошуку внутрішньогосподарських резервів. Отже, раціональність використання аутсорсингу великими компаніями сьогодні є неоднозначною та вимагає всебічного аналізу. Перед вибором бухгалтерського аутсорсингу як форми організації обліку в умовах війни підприємство повинно особливо ретельно зважити всі переваги та недоліки, а також розглянути можливі ризики та знайти способи управління ними.

Розглянемо на прикладі однієї з найбільших аутсорсингових компаній в Україні – KPMG, перелік послуг, які пропонуються суб'єктам господарювання:

- організація бухгалтерського обліку на підприємстві та консультування з питань методології бухгалтерського обліку відповідно до українських нормативних вимог;
- розробка локальної облікової політики та адаптація корпоративної облікової політики до вимог українського законодавства;
- консультування з питань ефективності роботи податкового / фінансового відділу на підприємстві (аналіз структури, управлінських процесів, ролей, обов'язків, чисельності та кваліфікації відповідних працівників; порівняння з провідними галузевими прикладами);
- послуги з ведення бухгалтерського обліку та підготовки звітності;
- підготовка управлінської звітності (зокрема і трансформація звітності за МСФЗ);
- складання та аналіз податкової звітності;
- консультування з питань фінансового та податкового обліку;
- відновлення втрачених даних бухгалтерського або податкового обліку;
- допомога у впровадженні систем планування ресурсів підприємства (ERP);
- супровід під час впровадження програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку та інших автоматизованих систем управління внутрішніми процесами підприємства;
- супровід і консультаційна підтримка під час проведення податкових перевірок;
- нарахування заробітної плати та підготовка звітності;
- кадрове адміністрування (зокрема оцінка рівня кваліфікації співробітників бухгалтерії / фінансового відділу);
- перевірка правильності нарахування заробітної плати і ведення кадрового обліку;
- послуги аутстафінгу («оренди» персоналу) / секондменту [5].

Зважаючи на зміст вищевикладеного, можна зробити висновок, що сьогодні ринок аутсорсингових послуг з ведення обліку в Україні представлений широким спектром різноманітних

пропозицій. Крім традиційних послуг з ведення бухгалтерського та податкового обліку, аутсорсингові компанії пропонують також послуги з кадрового адміністрування, юридичного супроводу, управління фінансами та іншими сферами бізнесу, активно використовуючи інноваційні технології для підвищення їх ефективності. Наприклад, для автоматизації процесів ведення бухгалтерського обліку використовуються спеціальні програмні продукти, а для забезпечення безпеки даних – хмарні сховища та шифрування.

Серед основних факторів, які сприяють розвитку бухгалтерського аутсорсингу в Україні, можна виділити такі:

1. Збільшення конкуренції на ринку праці: знайти кваліфікованого бухгалтера в Україні стало складніше через міграцію висококваліфікованих кадрів за кордон із безпекових причин, аутсорсинг же дає змогу бізнесу отримати доступ до послуг професійних бухгалтерів без необхідності їх найму.

2. Зміни законодавства, пов'язані з веденням бухгалтерського та податкового обліку, що вимагають від бізнесу постійного підвищення кваліфікації своїх співробітників.

3. Розвиток інформаційних технологій, що робить аутсорсинг більш доступним і ефективним. Незважаючи на позитивні тенденції, розвиток бухгалтерського аутсорсингу в Україні все ще стримується недостатньою правовою регуляцією та недовірою суб'єктів господарювання до цих послуг. В Україні відсутні нормативно-правові акти, які б чітко регулювали відносини між аутсорсинговими компаніями та їх клієнтами, що сьогодні призводить до конфліктів і непорозумінь. Однак за прогнозами ринок бухгалтерського аутсорсингу в Україні буде активно розвиватися найближчими роками, а широкий спектр аутсорсингових послуг може стати гарною основою для виходу українських компаній у майбутньому на світовий ринок. Завдяки своєму географічному положенню Україна має всі шанси стати великим центром з надання аутсорсингових послуг у Європі. Подальший розвиток ринку бухгалтерського аутсорсингу в Україні в повоєнний час, імовірно, буде пов'язаний із припливом іноземних інвестицій і, як наслідок, появою нових аутсорсингових гігантів, які активно залучатимуть новітні технології в процес обліку, зокрема хмарні технології, штучний інтелект, машинне навчання, предикативний аналіз.

Висновки. Бухгалтерський аутсорсинг наразі є ефективним інструментом, що широко використовується в бізнес-середовищі та дає змогу суб'єктам господарювання оптимізувати витрати і підвищити ефективність управління. Для України сьогодні це доцільно для середніх та малих підприємств. Найближчими роками ринок бухгалтерського аутсорсингу в Україні буде продовжувати збільшуватися, що вимагає унормування відносин «клієнт – надавач послуг» у правовому полі. Факторами активізації аутсорсингового ринку є підвищення конкуренції на ринку праці, зміна законодавства та розвиток інформаційних технологій. Перспективи вітчизняного бухгалтерського аутсорсингу пов'язані із іноземними інвестиціями у повоєнну економіку і застосуванням хмарних технологій, штучного інтелекту, предикативного аналізу.

Використання диджитал-технологій в обліковій практиці, зокрема аутсорсинговими компаніями, буде напрямом подальших досліджень.

Abstract. The study of the current state and prospects for the development of the accounting services market in Ukraine, given its importance for the business environment, is an important scientific and practical task. The purpose of the work is to determine the features of accounting outsourcing in Ukraine and the prospects for its development in the post-war period. In the paper, the advantages and disadvantages of the use of outsourcing services by various types of domestic enterprises are identified, the current problems of accounting outsourcing are identified, and the prospects for its development in the post-war economy are determined. Based on the results of the study, conclusions were drawn, directions for further research were proposed.

Keywords: accounting outsourcing, accounting, business environment, latest technologies.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Глигало Н. А., Кулик Ю. М., Шинкаренко О. М. Бухгалтерський аутсорсинг в Україні, аналіз і перспективи розвитку. *Облік, аналіз та аудит підприємницької діяльності*. 2020. № 45. С. 110–122.
2. Лобода Н. О., Чабанюк О. М., Сенишин Б. Б. Аутсорсинг як механізм облікових інновацій на українських підприємствах. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 329–336.
3. Кошляк Д. І., Луценко А. Ю., Коба О. В. Тенденції розвитку аутсорсингу бухгалтерського обліку в умовах війни в Україні. Тези 75-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та сту-

дентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, 02 трав.–25 трав. 2023 р.). Т. 2. С. 397–399.

4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

5. Офіційна сторінка KPMG. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/services/tax/accounting-and-tax-compliance.html>

УДК 336.71:336.717.1]:(004:330.341.1)

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ ТА СИСТЕМУ БАНКІВСЬКИХ РОЗРАХУНКІВ

В. С. Віндіктова

Анотація. У дослідженні подана інформація про процес цифровізації в банківській сфері, нові технології та способи і системи розрахунків для підприємств. Методологічною основою роботи є системний підхід, наукової об'єктивності, критичного та структурно-системного підходу до літературної та джерельної бази роботи. Специфіка досліджуваної теми передбачає застосування порівняльно-історичного методу, який робить можливість виявити тренди в процесі змін у банківській сфері та системах розрахунків.

Ключові слова: цифровізація, система розрахунків, електронні гроші, облік розрахунків, банківська система.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Банківський сектор зараз переживає трансформацію, де цифровізація є ключовим фактором і сучасним трендом. Інтеграція цифрових технологій у банківську справу позитивно впливає на розвиток всеохопного суспільства, доступність та підвищення якості фінансових послуг, фінансову грамотність і культуру, ефективність управління. Але це також створює нові виклики та загрози для державних органів, як-от збереження конфіденційності інформації, недовіра та обмежений доступ до цифрових технологій, недостатній рівень цифрових компетенцій та кібератаки. Стратегія національної безпеки України визначає пріоритети розвитку цифрових технологій, цифрової трансформації, підвищення цифрової грамотності та безпеки, національної інформаційної інфраструктури [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Значний внесок у розвиток теорії та практики банківської системи зробили С. А. Кириленко, В. О. Корнівська, Н. М. Краус та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Технічний розвиток системи не стоїть на місці, тому окремі аспекти цієї проблеми з'ясовано не повністю. Зокрема, ретельнішого дослідження потребують питання цифровізації банківської діяльності та вплив цих змін на діяльність та процеси розрахунків підприємств. Це і зумовило вибір та підтверджує актуальність теми цієї статті.

Метою статті є дослідження впливу цифровізації банківської системи на фінансову та облікову діяльність підприємств.

Основний розділ. Основою Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року є визначені пріоритети. Метою реалізації цієї стратегії є забезпечення фінансової стабільності, сприяння макроекономічному прогресу, підвищення рівня фінансової грамотності та інклюзії, а також сприяння розширенню фінансових ринків та інновацій. Розвиток фінансових ринків та інновацій охоплюється сферою інноваційного прогресу, що передбачає оцифрування економіки, зростання фінансових і цифрових технологій, а також структури фінансового ринку загалом.

Національний банк визначив конкретні пріоритети щодо цифровізації банківської діяльності. Ці пріоритети такі [2]:

Щоб досягти прогресу в галузі цифрових технологій, комп'ютерного дизайну, аналізу великих даних, блокчейну, автоматизації, робототехніки та штучного інтелекту, заплановано кілька ініціатив. Перший пріоритет передбачає створення та затвердження програми фінансування інвестиційних стартапів з метою залучення інвестиційних можливостей. До того ж ІТ-платформи будуть впроваджені в різних галузях промисловості для забезпечення захисту споживачів і регулювання поведінки на ринку. Також будуть докладені зусилля для розробки та впровадження єдиних баз даних і протоколів захисту інформації та правил обміну між базами даних